

קאמר, וקני, אם כן אפשר לתרץ המשנה, הא מני — רבי היא. שהמשנה סוברת כרבי, שבין בגנב ובין בגזולן מתיישים הבעלים, ומשום הכי קני הם קונים את הגזילה.

אלא אי אמרת שרבי כגזולן דרבנן קאמר, שגם בגנב אין הבעלים מתיישים, ולא קני. אם כן תישאר הקושיא על המשנה, הא מני? לא רבי, שלדבריו לא בגנב ולא בגזולן אין הבעלים מתיישים, ולא רבי שמעון, שלדבריו רק בגזולן הבעלים מתיישים ולא בגנב, ולא רבנן, שלדבריהם רק בגנב מתיישים הבעלים ולא בגזולן, ואילו משנתנו אומרת שבין בגנב ובין בגזולן מתיישים הבעלים?

ודחינן את הראיה: לעולם רבי סובר שגנב דינו כגזולן לרבנן. ומכל מקום לא קשה על המשנה. כי הכא במאי עסקינן: בלסטים מזויין, שהוא גזולן, ורבי שמעון היא, שסובר שהבעלים מתיישים בגזולן.

ומקשינן: אי הכי היינו גזולן וכבר שנתה המשנה דין המוכס שהוא גזולן?

ומשנינן: תרי גזולן גזולן.

תא שמע לפשוט האיבעיא מהא דתניא: הגנב והגזולן והאנס הקדישן הקדש, ותרומתן תרומה ומעשרותן מעשר.

מני כמי סוברת הברייתא שגם בגנב וגם בגזולן מתיישים הבעלים?

אי רבנן, קשיא גזולן?

אי רבי שמעון, קשיא גנב?

אי אמרת בשלמא שרבי, גנב כגזולן דרבי שמעון קאמר, אם כן אפשר לומר

ומתריצין: תרי גזולן גזולן. הברייתא משמיעתנו שישנו עוד אופן של גזולן, והוא לסטים מזויין, שאף הוא נחשב לגזולן.

ואי בעית אימא: הא מתניתא ברייתא זו רבי היא הסובר שבין בגנב ובין בגזולן הבעלים מתיישים, ולעולם הגנב האמור בברייתא הוא כפשוטו בגנב רגיל.

דתניא: רבי אומר: גנב דינו כגזולן לענין יאוש הבעלים.

וקיימא לן, הגמרא לקמן מבארת שכוונת רבי, שגנב דינו כגזולן לרבי שמעון. ובשניהם הבעלים מתיישים, ולא שדינו כגזולן לרבנן שאין הבעלים מתיישים.

גופא: רבי אומר: אומר אני: גנב כגזולן.

איבעיא להו: האם רבי כגזולן דרבנן קאמר, שגנב דינו כגזולן אליבא דרבנן שהבעלים אינם מתיישים ולא קני לא הגנב ולא הגזולן אינם קונים את הגזילה. או דלמא כגזולן דרבי שמעון קאמר, שגם בגנב מתיישים הבעלים כמו בגזולן לדעת רבי שמעון וקני בין הגנב ובין הגזולן קונים את הגזילה על ידי היאוש?

תא שמע: שנינו במשנתנו: נטלו מוכסין המורו. ומבואר במשנה שבין במוכס שהוא גזולן ובין בלסטים שהוא גנב, מתיישים הבעלים.

ותקשי, מני? כמי סוברת המשנה?

אי רבנן, קשיא גזולן?

אי רבי שמעון, קשיא גנב?

אי אמרת בשלמא, רבי, כגזולן דרבי שמעון

שהברייתא סוברת כרבי ומשום הכי קני.

אלא אי אמרת שרבי, גנב כגזולן דרבנן
קאמר, תקשי, **הא מני לא רבי ולא רבי**
שמעון ולא רבנן?

ודחינן את הראיה: הברייתא מדברת **בלסטים**
מזויין ורבי שמעון היא.

ומקשינן: **אי הכי, היינו גזולן וכבר נאמר**
בברייתא דין גזולן?

ומשנינן: **תרי גזוני גזולן.**

אמר ליה רב אשי לרבה: תא שמע לפשוט
האיבעיא כיצד לבאר את דברי רבי: דמתני
ליה רבי לרבי שמעון בריה, רבי שנה וביאר
לבנו רבי שמעון את המשנה בתחילת הפרק
שנאמר שם במי שגזל ומת, ונשארה הגזילה
ליורשים, שהם פטורים מלהחזירה כי הם
קנאוה ביאוש ושינוי רשות. ואם הגזילה
שנשארה היא דבר שיש בו אחריות, חייבין
לשלם.

וביאר רבי לבנו: **לא דבר שיש בו אחריות**
ממש, שלא רק אם הגזילה שהשאיר להם
אביהם היתה קרקע, אלא אפילו אם היתה
פרה וחורש בה או חמור ומחמר אחריו,
חייבין להחזיר מפני כבוד אביהן שכולם
רואים שהם משתמשים בדבר שנגזל על ידי
אביהם.

ודייקנן מדברי רבי: **טעמא** שכל הטעם
שהם חייבין להחזיר את הגזילה הוא רק

מפני כבוד אביהן. הא לאו כבוד אביהן, אם
לא מפני כבוד אביהם לא היו צריכים
להחזירה מעיקר הדין. כי הם קנאוה ביאוש
ושינוי רשות.

הרי שרבי סובר כרבי שמעון שבכל גזילה
הבעלים מתייאשים מהגזילה. ואם כן **שמע**
מינה: רבי שאומר שהגנב הוא כגזולן, כגזולן
דרכי שמעון קאמר שגם הגנב דינו כגזולן,
ובשניהם מתייאשים הבעלים.

שמע מינה: (83)

שינוי במשנה: **וכן נחיל של דבורים** אם
נתיאשו הרי אלו שלו.

והוינן בה: **מאי וכן?** שהרי פשיטא שיאוש
קונה בנחיל של דבורים כשם שקונה בכסות,
ומה החידוש בזה?

ומשנינן: **הכי קאמר: אפילו נחיל של דבורים**
דקנין דרבנן הוא שמן התורה הדבורים הם
הפקר ורק מדרבנן תיקנו מפני דרכי שלום
שתחול עליהם בעלות. (84)

סלקא דעתך אמינא, האי כיון דמדרבנן
בעלמא הוא דקני לה. כיון שכל בעלותו
בדבורים היא קלושה, לכן **אפילו לא שמענו**
אותו בפירוש שהוא מתייאש, אלא בסתמא
נמי נאמר שהוא בודאי מייאש, מתייאש
מהדבורים שיצאו מרשותו.

לכן **קא משמע לן** המשנה שדוקא **אם**
נתיאשו הבעלים שאנו יודעים בוודאות

פני יהושע.

84. הקשו תוס': מדוע לא קנה את הדבורים
מדאורייתא בהגבהת הכוורת?

83. רבי היה יכול לומר "גזולן כגנב לרבנן",
אלא משום שרבי היה תלמידו של רבי שמעון.
אם כן הוא אומר לרבי שמעון שאתה מחלק בין
גנב לגזולן ואני אומר שגנב דינו כגזולן לשיטתך.

שהוא מת כדי להתיר את אשתו להינשא, וזאת כאשר הוא לא אומר את דבריו כעדות אלא רק כמסיח לפי תומו. כגון אדם ששמע מהתינוקות שאומרים "הרי אנו הולכים לספוד ולקבור את איש פלוני" יכול לבוא ולהעיד בבית דין על מיתתו על סמך דברי התינוקות. לפי שהקילו חכמים בעדות זו משום תקנת עגונות.

אמר ליה רבינא לרב אשי: וכי לא מצינו עוד אופנים שבהם מאמינים למי שאינו כשר לעדות כאשר הוא מסיח לפי תומו?

והרי נחיל של דבורים, "מסיח לפי תומו" הוא שמאמינים לאשה וקטן בנחיל של דבורים למרות שהם פסולים לעדות, בגלל שהם מסיחים לפי תומם? (85)

ומשנינן: **שאני נחיל של דבורים דקנין דרבנן הוא.** שכל זכותם של הבעלים בהם אינו אלא מדרבנן ולכן האמינו בו את המסיח לפי תומו [שאף אם עדותו אינה אמת, אין כאן גזל דאורייתא מהבעלים האמיתיים]. (86) אבל בדבר שהוא מדאורייתא לא מצינו נאמנות של "מסיח לפי תומו"

שהם התייאשו מהדבורים **אין** אז מותר לקחת אותם. אבל **אי לא** אם לא שמענו אותם בפירוש שהם מתייאשים **לא** אסור לקחתם.

שנינו במשנה: **אמר רבי יוחנן בן ברוקה נאמנת אשה וקטן** לומר מכאן יצא נחיל זה.

והוינן בה: וכי **אשה וקטן בני עדות נינהו?** וכיצד סומכין על עדותן ומחייבין להחזיר את הנחיל לאותו אדם שהם מעדיין עליו שהוא שלו?

ומשנינן: **אמר רב יהודה אמר שמואל: הכא במאי עסקינן: כגון שהיו הבעלים של הנחיל מרדפין אחריהם ומחפשים את הנחיל שאבד להם,** עוד לפני שהאשה והקטן העידו, שרגליים לדבר שהנחיל הוא שלו, **ואשה וקטן מסיחין לפי תומם** מבלי כוונה להעיד, **ואומר: מכאן יצא נחיל זה** ולכן הם נאמנים על כך.

אמר רב אשי: אין מסיח לפי תומו כשר להעיד **אלא לעדות אשה בלבד.** שאף מי שאינו כשר לעדות נאמן לומר על פלוני

85. הקשו האחרונים: הרי כאן איננו סומכים על מסיח לפי תומו בלבד אלא צריך גם שיהא בעלים מרדפים אחריהם כמבואר לעיל?
א. התורת חיים מתרץ דבעלים מרדפים אחריהם אינו מעלה אלא שאם לא היו הבעלים מרדפים היה בזה משום ריעותא שהוא אינו שלהם, כי בדרך כלל מי שנאבדה לו אבידה שואל ומרדף אחריה. וזה שלא רדף אחריה, רגלים לדבר שהוא אינו שלו. וכיון שיש כאן ריעותא לא מועיל מסיח לפי תומו אפילו בדבר שהוא מדרבנן, לכן צריך שיהא בעלים מרדפים

86. הקשה המלא הרועים: הרי המשנה אומרת סתם שאשה וקטן נאמנים ואפילו באופן שבא אדם ועשה בהם קנין הגבהה או משיכה וקנה אותם מדאורייתא ובכל זאת מאמינים להם

מלבד בעדות אשה.

ומקשינן: ובדאורייתא לא מצינו נאמנות של "מסיח לפי תומו"?

והאמר רב יהודה אמר שמואל: מעשה באדם אחד שהיה מסיח לפי תומו ואומר: זכורני בשאני תינוק ומורכבני הייתי רכוב על כתיפו של אבא, והוציאוני מבית הספר⁽⁸⁷⁾ והפשיטוני את כתנתי, והטבילוני במקוה מחשש טומאה [לפי שהתינוקות גילין לשחק באשפות שמצויים שם שרצים]. כדי שאוכל לאכול בתרומה לערב לאחר הערב שמש.

ורבי הנינא מסיים בה הכי, הוסיף על דברי רבי יהודה אמר שמואל, שאותו אדם אמר גם "והבירי בדילין ממני" כדי שלא יטמאני, "והיו קורין אותי: יוחנן אוכל חלות" של תרומה.

והעלהו רבי לכהונה, שהכשירו לאכילת תרומה על פיו בגלל שהסיח לפי תומו, למרות שבדיני עדות אין אדם נאמן להעיד על עצמו.⁽⁸⁸⁾

הרי שגם לענין איסור דאורייתא יש נאמנות של "מסיח לפי תומו"?

ומתריצין: רבי הכשירו רק לאכול בתרומה דרבנן, כגון לאחר החורבן שבטלה קדושת הארץ, והתרומה אינה אלא מדרבנן.⁽⁸⁹⁾ אבל בדבר שהוא מדאורייתא, לעולם לא מצינו נאמנות של "מסיח לפי תומו".

ומקשינן: ואכתי בדבר שהוא דאורייתא, לא מצינו נאמנות של "מסיח לפי תומו"?

והא כי אתא רב דימי, אמר בשם רב הנא קרטינא. ואמרי לה ויש אומרים: שרב אחא קרטינא משתעי היה מספר: מעשה בא לפני רבי יהושע בן לוי. ואמרי לה, ויש אומרים, שכך היה מספר: מעשה בא לפני רבי בתינוק אחד שהיה מסיח לפי תומו ואמר: אני ואמי נשבינו לכוין הגויים ושמרתי כל כך על אמי שאפילו כשיצאתי לשאוב מים היתה דעתי על אמי, או כשיצאתי ללקוט עצים גם כן היתה דעתי על אמי שלא יטמאנה הגויים.

והשיאה רבי את אמו לכהונה, שהכשירה להינשא לכהן על פיו.

הרי שאף שיש כאן חשש איסור דאורייתא שמא נבעלה לגוי ונאסרה משום "זונה" לכהן, בכל זאת האמינו לקטן בגלל שהיה מסיח לפי תומו. וקשיא לרב אשי שאמר שרק בעדות אשה יש נאמנות של "מסיח

לעבד. תוס' בכתובות (כו א) ד"ה מבית.

88. אבל מצד שהוא מעיד על מה שראה בקטנותו אינו צריך להיות מסיח לפי תומו אלא אפילו הוא מעיד בבית דין נאמן בתרומה דרבנן כמבואר בכתובות (כח א). תוס' רי"ד.

89. למאן דאמר קדושה ראשונה לא קידשה

ומוציאים מידו את הדבורים, ונמצא שעדותם נוגעת לדין דאורייתא?

וכתב שנראה כגירסת השיטה מקובצת "שאני נחיל של דבורים דתקנתא דרבנן" דהיינו שרבנן תיקנו כן להאמינם, והפקר בית דין הפקר.

87. הזכיר זאת כדי שלא נאמר שאכל תרומה משום שהיה עבד של כהן, כי אסור ללמד תורה

לפי תומרו?"

ומתוצינן: **בשבויה הקילו** לפי שאינו אלא חשש בעלמא שמא נבעלה לגוי ונפסלה לכהונה. ולכן האמינו בה את המסיח לפי תומו. אבל בעלמא אין נאמנות של "מסיח לפי תומו" באיסור דאורייתא, מלבד בעדות אשה.

שנינו במשנה: **אבל לא יקוץ את סוכו על מנת ליתן את הדמים**. רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר: אף קוצץ ונותן את הדמים.

תניא: רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר: תנאי בית דין הוא, שיהא אדם יורד לתוך שדה של חבירו, וקוצץ סוכו ענף מהאילן של חבירו שהתיישב עליו נחיל של דבורים, כדי להציל את נחילו שאם יקח אותם אחד אחד הם יברחו, ונוטל דמי סוכו בעל האילן גובה את תשלום הנזק מתוך נחילו של חבירו. (90)

ותנאי בית דין הוא, שיהא אדם שופך את יינו מתוך חביתו ומציל את דובשנו של

חבירו שנסדקה לו כד עם דבש, לתוך חביתו [שהרי הדבש יקר יותר מהיין] ונוטל את דמי יינו מתוך דובשנו של חבירו.

ותנאי בית דין הוא, שיהא אדם מפרק את עציו מעל חמורו, וטוען עליו את פשתנו של חבירו, אם מת לו החמור שהיה טוען פשתן [שמחירו הוא יקר מהעצים], ונוטל חבירו את דמי עציו מתוך פשתנו של חבירו.

שעל מנת כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ.

מתניתין:

המכיר כליו וספריו ביד אחר, ראובן טוען על כלים וספרים שביד שמעון שהם שלו ונגנבו ממנו והוא עדיין לא התייאש מהם, (91) **ויצא לו שם גניבה בעיר, יצא קול בעיר שאכן נגנבו לראובן כלים וספרים. ושמעון טוען שקנה אותם בשוק,** (92) **ישבע לו הלוקח כמה נתן.** שמעון ישבע כמה הוא שילם עבור הכלים והספרים ויטול מראובן את הסכום ששילם, ויחזיר לו את הכלים

לעתיד לבא. רש"י.

90. כתב הרא"ש: אפשר שתרי תנאים נחלקו בדעת רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה. התנא של המשנה סובר שמעיקר הדין מותר לו לקצוץ משום שמשלם לו על כך וכופין על מדת סדום. והתנא של הברייתא הוא רבנן של המשנה וסובר שאמנם מעיקר הדין הוא אינו חייב לקצוץ רק תנאי בית דין הוא.

91. בספרים ודאי שאדם אינו מתייאש לעולם שהרי בסוף יגיעו לידי ישראל. שהגנבים אינם

מוכרים ספרים רק לישראל. ובכלים, אפילו לרבנן שסוברים (בעמוד הקודם) שסתם גניבה היא יאוש בעלים, מדובר כאן שידוע שהם לא נתייאשו כגון שהם מרדפין אחריהן. תוס' ד"ה המכיר.

92. ואם היה טוען אתה מכרת לי, יש אומרים שהיה נאמן ולא היה צריך להחזיר. והר"ן כתב שכיון שיצא לו שם גניבה בעיר והפגין בלילה וכו', אינו נאמן לומר אתה מכרת לי. ר"ן שבועות (כז א מדפי הרי"ף).

והספרים.⁽⁹³⁾

בגמרא מבואר שמעיקר הדין היה שמעון צריך להחזיר את הכלים והספרים לראובן מבלי שהוא יצטרך להחזיר לו את דמיהם, שהרי הוא עדיין לא התייאש מהם, ושמעון לא קנאם. אלא שחכמים עשו "תקנת השוק" שמי שקונה דבר בשוק בפרהסיא ואינו יודע שהוא גנוב, יחזיר לו בעל הבית את מה ששילם, והבעל הבית חוזר וגובה מהגנב. שאם לא כן ימנע אדם מלישא וליתן בשוק.⁽⁹⁴⁾

ואם לאו שלא יצא לראובן שם גניבה בעיר לאו כל הימנו אינו נאמן לומר שהכלים והספרים שביד שמעון נגנבו ממנו,⁽⁹⁵⁾ משום

שאני אומר: שראובן מכרן לאדם אחר מתוך הדחק, ולקחן זה ממנו ושמעון קנה ממנו, ועתה נודמנו לו מעות לראובן והוא רוצה לקנותם בחזרה.⁽⁹⁶⁾

גמרא:

והוינן בה: וכי יצא לו שם גניבה בעיר מאי חיי? מה הראיה מכך שאכן היתה אצלו גניבה? ליחוש דילמא זבניננהו, שמא לא נגנבו לו הכלים והספרים אלא הוא מכר אותם, והוא ניהו קא מפיק שמא, והוא בעצמו הוציא את הקול של הגניבה?

ומתרצינן: אמר רב יהודה אמר רב: המדובר

93. כתב הרמב"ם בפירושו המשניות: ואין צריך שנבאר שצריך שני עדים שיעידו שהכלים והספרים הללו היו שלו.

וביאר הכסף משנה (גניבה ה' י) שאף על פי שלא נזכר בגמרא שצריך עדים, הוא מבואר מעצמו, שאם אין עדים שזה היה כליו של זה קודם שיצא לו שם גניבה, כי יצא לו שם גניבה מאי הוי, דילמא מעולם לא היו כלים אלו שלו.

94. הקשו תוס' בד"ה המכיר: גם לולי התקנה יצטרך הבעלים לשלם ללוקח שהרי יכול לטעון שהתכוון להציל מהגנב ולהשיב אבידה (ודינו כשומר חנם שקידם ברועים ומקלות שנותנים לו מה שהוציא כמבואר בתוס' לעיל נח"א. ביהגר"א חושן משפט שנו ט)?

ותירצו שמדובר שהבעלים היו יכולים לתבוע את הגנבים ונמצא שהלוקח לא הציל על ידי קנייתו.

ועוד תירצו שהלוקח אינו יכול לטעון כך שהרי הוא טוען שהוא קנה אותם מאדם נאמן ולא מהגנבים. שהרי המשנה אומרת שבלא יצא

לו שם גניבה או אומרים שלא נגנבו ממנו כלל אלא הוא מכרן לאחר ולקחן זה הימנו, ואם הוא עצמו היה מודה שקנה מהגנבים לא היינו טוענים כן לזכותו.

95. הקשו תוס': הרי ספרים הם דברים העשויין להשאיל ולהשכיר, ואם כן גם בלא יצא לו שם גניבה בעיר יהא נאמן לומר נגנבו ממני במיגו שהיה יכול לומר השאלתיו לך, שהדין הוא בדברים העשויין להשאיל ולהשכיר שהבעלים יכולים להוציא מיד המוחזק בהם בטענת השכרתי או השאלתי לך אותם?

ותירצו שמדובר כאן באדם שידוע שהוא אינו רגיל להשאיל את ספריו.

ועוד תירצו דמיגו להוציא לא אמרינן. בבא מציעא (קטז א) תוס' ד"ה והא.

96. מה שהמשנה אינה אומרת שאנו אומרים ששמעון עצמו לקחן ממנו, משום ששמעון טוען שקנה מאדם אחר. תוס' ד"ה המכיר.

ומתרצינן: אמר רבי יוסי בר הנינא: כגון דקאמרי שכולם אומרים: ספר פלוני ופלוני נגנבו מביתו של פלוני, והוא תובע את אותם ספרים מיד מי שהם נמצאים אצלו.

ומקשינן: ודלמא הווי עתיקי וקא טעיין חדתי. שמא הספרים שנגנבו הם אמנם אותו סוג של הספרים שנמצאים ביד פלוני, אך הם אינם אותם הספרים ממש, כי הספרים שנגנבו הם ישנים והספרים הנמצאים הם חדשים?

ומתרצינן: כגון דאמרי שהאנשים אמרו בשעת הגניבה: הללו כליו של פלוני, הללו ספריו של פלוני שראו שהספרים הם חדשים.⁽⁹⁷⁾

ומקשינן: ומי אמר רב הכי שמדובר שהיתה מחתרת חתורה בתוך ביתו?

והאמר רב: גנב שבא במחתרת ונטל כלים ויצא, פטור מלהחזירם.

מאי טעמא?

משום דבדמי קננהו. הוא קנה אותם בדם שלו, כלומר שכיון שהבא במחתרת חייב מיתה [שההורגו פטור] הוא פטור מתשלומין דקם ליה בדרכה מיניה.

ומאחר שאם הכלים היו ביד הגנבים עצמם

כגון שבאו בני אדם ולנו בתוך ביתו, ועמד והפגין צעק בלילה ואמר: נגנבו כליו! שזו הוכחה שאכן הקול הוא אמת.

ומקשינן: כל שכן שיש לחשוש שעילא מצא, שהוא מנצל את ההזדמנות שאנשים מתאכסנים בביתו כדי לצעוק בלילה, כדי שיאמינו לו אחר כך כשיבא לערער על הכלים והספרים שמכר והתחרט על מכירתם?

ומתרצינן: רב כהנא מסיים בה משמיה דרב רב כהנא אומר שרב הוסיף: כגון שלאחר שהפגין בלילה באו אנשים וראו שהיתה מחתרת חתורה בתוך ביתו, ובני אדם שלנו בתוך ביתו יצאו מהמחתרת ואנכורקאות חבילות של כלים על כתפיהם, והכל אומרים: נגנבו כליו של פלוני!

ומקשינן: ודלמא כלים הוו, ספרים לא הוו? שהרי אומרים רק על כלים שנגנבו ומניין לנו שנגנבו גם ספרים?

ומתרצינן: אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: כגון דקאמרי נמי ספרים שאומרים גם שנגנבו ספרים של פלוני.

ומקשינן: וליחוש דלמא זוטרי, שמא הספרים שאומרים שנגנבו ממנו היו קטנים, וקא טעיין רברבי, ואילו הספרים שהוא טוען שהם נגנבו ממנו הם גדולים כלומר שהם מסוג אחר לגמרי?

97. כך מבארים התוס'.

שביד הלוקח שהם אותם שנגנבו ממנו בלילה. והגמרא אינה מסתפקת בתירוץ שהם אומרים שהיו חדשים שיש לומר ששני ספרים חדשים היו לו. אחד נגנב ואחד מכר. וכן משמע לכאורה מהטור חושן משפט (שנו).

והקשה באבן האזל (גניבה ה.) ד"ה ולברר: אם כן היתה הגמרא צריכה לתרץ "כגון דאמרי חדתי" כמו התירוצים הקודמים. ועל כרחק כוונת הגמרא שעדים מעידים עתה על הכלים

פלוני ופלוני נגנב ממנו".⁽⁹⁹⁾ ומקשינן: ודלמא איצטריך ליה זוזי וזבין שמא מכר את כליו מתוך דוחקו, ועתה נזדמנו לו מעות ורוצה לחזור בו? ומתריצין: אמר רב אשי: הרי יצא לו שם גניבה בעיר!

איתמר: גנב ומכר ואחר כך הוכר הגנב, שמצאו את הגנב של הכלים הנמצאים בידי הקונה. רב משמיה דרב חייה אמר: הדין עם הראשון. הבעל הבית יכול לתבוע לדין רק את הגנב ולא את הקונה, למרות שהגנב נמצא, והקונה יכול לחזור ולתבוע את הכסף ממנו. רבי יוחנן משמיה דרבי ינאי אמר: הדין עם השני הבעל הבית יכול לתבוע גם את הקונה לדין, והוא מחזיר לו את הכלים בחנם, ואין כאן "תקנת השוק" שהרי הוא יכול לתבוע את הכסף בחזרה מהגנב. אמר רב יוסף: ולא פליגי האמוראים. כי כאן לפני יאוש, מה שרבי יוחנן אומר, הדין עם השני, כי באופן שהבעל הבית עדיין לא התייאש

הם היו פטורים מלהחזירם, מדוע יתחייב הקונה מהם להחזירם?⁽⁹⁸⁾

ומתריצין: הני מילי דקננהו, בבא במחותרת, רק כאשר הגנב נכנס לבית דרך מחותרת, משום דמעיקרא מסר נפשיה לקטלא. שלכתחילה הוא בא על מנת ליהרג ולכן הוא פטור מלהחזירם. אבל הני, אותם בני אדם שלנו אצלו, כיון דלא מסרו נפשיהו לקטלא, שלא באו לכתחילה במחותרת אלא באו ללון בביתו ואחר כך חתרו במחותרת לברוח עם הגניבה, לא. אין הם פטורים מלהחזירה, שהרי לא התחייבו בנפשם.

אמר רבא: לא שנו שצריך שיצא קול שספר פלוני ופלוני נגנב ממנו אלא כבעל הבית העשוי למכור את כליו, שאצלו חוששים שמא הוא מכר את כליו ולא נגנבו ממנו. אבל בעל הבית שאינו עשוי למכור את כליו לא צריך לאהדורי כולי האי. אין צריך שיצא הקול עד כדי כך שיאמרו כל האנשים "ספר

קטו-א

שום תנאי מהתנאים דלעיל אלא די בכך שיצא לו שם גניבה בעיר ואפילו לא באו בני אדם בתוך ביתו כלל. שמאחר שאינו עשוי למכור את כליו, רגלים לדבר שלא מכרם אלא נגנבו ממנו. וכמו שרב אשי מתרץ לקמן "הרי יצא לו שם גניבה בעיר" משמע שדי בכך לבד. ולפי זה המשנה שמזכירה רק יצא לו שם גניבה בעיר הוא גם כן מהאי טעמא משום שמדובר באינו עשוי למכור את כליו ולא צריך לשום תנאי אחר. כסף משנה שם.

וראה עוד שם שהקשה אם כן למה כשהגמרא מקשה בתחילת הסוגיא "וכי יצא לו שם גניבה בעיר מאי הוי". למה לא תירצה "הכא במאי עסקינן בבעל הבית שאינו עשוי למכור כליו"? ותירץ שם בשני אופנים.

98. מקור הדברים במסכת סנהדרין (עב א). ורבא אמר שם שמשתברא מילתא דרב כשהגנב שבר את הכלים אבל אם הם קיימים הוא חייב להחזירם משום שאין זה חיוב תשלומין אלא כפקדון בעלמא ואין בזה פטור של קם ליה בדרכה מיניה. ולפי זה לא קשה כלום שהרי כאן הכלים נמצאים. אלא שהגמרא מקשה מרב אדרב, שרב עצמו סובר שם שאפילו אם הכלים קיימים פטור מלהחזירם. רשב"א.

99. כך פירש רש"י. והרא"ש כתב שאינם צריכים לומר הללו כליו של פלוני. וכתבו האחרונים שאין ביניהם מחלוקת ושניהם מודים שאין צריך לא זה ולא זה.

אבל הרמב"ם (גניבה ה י) מפרש שאין צריך